

Katarzyna Maćkiewicz

Strona www Biblioteki Uniwersyteckiej w Olsztynie narzędziem komunikacji z użytkownikiem

Forum Bibliotek Medycznych 7/2 (14), 156-164

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Dr inż. Katarzyna Maćkiewicz
Olsztyn, UW-M

STRONA WWW BIBLIOTEKI UNIWERSYTECKIEJ W OLSZTYNIE NARZĘDZIEM KOMUNIKACJI Z UŻYTKOWNIKIEM

Abstract

The dynamic development of information technology leads changes in libraries, including the impact on the creation of web pages. They become the hallmark of these institutions and their main tool of communication with the user. Therefore, in each of these types of establishments with equal diligence draws attention to the architecture of the website, its content, offer services, access to databases, as well as its functionality and transparency. The University Library in Olsztyn (BU) in April 2014 implemented a new website which innovation focused on three key elements: the interface, Multi-Search (Primo) and implementation of the system HAN. As a result, the client of library received a tool that allows him access to the electronic collections BU, including outside the library throughout the day. The paper discusses the elements of the user's communication in the virtual space of the University Library in Olsztyn based on new solutions applied.

Streszczenie

Dynamiczny rozwój technologii informatycznych wymusza zmiany w bibliotekach, w tym wpływa na tworzenie stron WWW. Stają się one wizytówką tych instytucji i głównym narzędziem ich komunikacji z użytkownikiem. Dlatego też, w każdej z tego typu placówek z równą pieczołowitością zwraca się uwagę na architekturę strony WWW, jej treści, ofertę usług, dostęp do baz i serwisów, jak też na jej funkcjonalność i transparentność. W Bibliotece Uniwersyteckiej w Olsztynie (BU), w kwietniu 2014 roku, wdrożono nową stronę internetową, której innowacyjność skupiła się na trzech zasadniczych elementach: interfejsie, multiwyszukiwarce i wdrożeniu systemu HAN. W efekcie klient biblioteki otrzymał narzędzie umożliwiające mu dostęp do zbiorów elektronicznych BU, w tym również spoza biblioteki w ciągu całej doby. W referacie omówiono elementy komunikacji użytkownika w przestrzeni wirtualnej Biblioteki Uniwersyteckiej w Olsztynie w oparciu o nowe zastosowane rozwiązania.

Biblioteka w procesie komunikacji pośredniczy między swymi użytkownikami a zasobami, zarówno fizycznymi, jak i wirtualnymi. Czyni to m.in. drogą elektroniczną poprzez stronę internetową, która spełniała funkcję komunikacyjną¹. W świecie wirtu-

¹ Anna Sidorczyk, Anna Gogiel-Kuźmicka: Web 1.0, Web 2.0, czy może już Web 3.0? - narzędzia i technologie informacyjno-komunikacyjne stosowane na stronach WWW bibliotek technicznych szkół wyższych w Polsce. W: *Biuletyn EBIB* [online] 2012, nr 2 (129), *Koniec 2.0?* [Dostęp: 20 X 2014] Dostępny w World Wide Web: http://www.nowyebib.info/images/stories/numery/129/129_sidorczyk.pdf

Ryc. 1. Strona WWW Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

Ryc. 2. Strona WWW Biblioteki Uniwersyteckiej w Olsztynie

alnym ogromną rolę w odbiorze informacji odgrywają obrazy, symbole i barwy. Za ich pomocą tworzy się system identyfikacji wizualnej oraz kreuje się wizerunek placówki². Często strony WWW bibliotek są spójne kolorystycznie ze stronami WWW instytucji macierzystych czyli uczelni. Tak jest też w przypadku witryny domowej Biblioteki Uniwersyteckiej w Olsztynie (BU). W 2010 r. nowy interfejs nawiązywał zarówno kolorystyką, jak architekturą do strony Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (UWM)³. Nowa strona domowa BU została pozytywnie przyjęta przez studentów i pracowników, nie mniej jednak w miarę upływu czasu zauważono potrzebę gruntownych zmian. Punktem wyjścia stała się w 2013 r. nowa strona UWM ryc. 1. Na postawie jej architektury zbudowano kolejną nową witrynę BU ryc. 2. Premiera opublikowania miała miejsce 6 kwietnia 2014 r.

Priorytetem w trakcie projektowania strony domowej BU była przejrzystość, czytelność i łatwość w nawigacji. Wzorując się na witrynie WWW UWM kolorystyka jest spójna z tożsamością wizualną Uniwersytetu. Na białym tle dominują treści w kolorze niebieskim i granatowym, dzięki temu serwis jest przejrzysty i mniej obciążający wzrok użytkowników. Wśród elementów wizualnych wyróżniają się symbole graficzne takie jak logo i ikony narzędzi na dolnym pasku menu. Logo BU jest nieskomplikowane, dwubarwne i komunikatywne, łatwe do zapamiętania. Tworzą je pierwsze litery nazwy własnej – Biblioteka Uniwersytecka, zaprojektowane tak, aby symbolizować książkę. Obok logo widnieje nazwa placówki, zaś poniżej zdjęcia Biblioteki. Zamieszczone fotografie pełnią rolę promocyjną, informacyjną i komunikacyjną. Obok zdjęć budynku i jego wnętrza, oddających przestrzeń gmachu, edytowane są obrazy nawiązujące grafiką do treści, którą przekazują np. zmiana godzin otwarcia Biblioteki ryc. 3.

Na dolnym pasku menu strony WWW BU znajduje się:

- wejście do facebook'a – obecnie ponad trzysta polubień witryny BU,
- ikona prowadząca do informacji mogących pomóc osobom niepełnosprawnym,
- koperta kierująca do szablonu umożliwiającego napisanie e-maila do BU,
- znak sieci Wi-Fi,
- logo Google Maps zapraszające poprzez aplikację Street View na wirtualny spacer po Bibliotece Uniwersyteckiej UWM.

²Renata Augustyn, Urszula Kawecka: System identyfikacji wizualnej biblioteki jako element komunikacji z czytelnikiem. W: *Biuletyn EBIB* [online] 2011, nr 5 (123), Innowacje w bibliotekach publicznych [Dostęp: 20 X 2014] Dostępny w World Wide Web: http://www.nowyebib.info/images/stories/numery/123/123_augustyn.pdf

³Katarzyna Maćkiewicz: Przestrzeń wirtualna w Bibliotece Uniwersyteckiej w Olsztynie. W: III Wrocławskie Spotkania Bibliotekarzy / red. Henryk Szarski, Danuta Dudziak. (Z Problemów Bibliotek Naukowych Wrocławia;10). Wrocław 2011 s. 209-213

BIBLIOTEKA UNIwersYTECKA

UNIwersYTET WArMIŃSKO-MAZUrSKI W OLSZTYNIE

BIBLIOTEKA

USŁUGI

JAK KORZYSTAĆ

E-ZBIORY

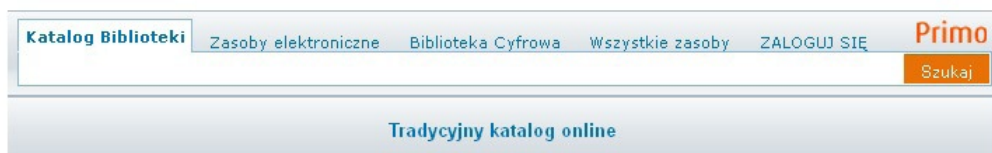
Ryc. 3. Strona główna BU wyświetlana ze zdjęciami tematycznymi

Natomiast, za pomocą górnego paska menu użytkownik może przejść na główną stronę Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, do Biuletynu Informacji Publicznej UWM, do strony zawierającej adres BU, w tym kontakt, a także linki do podstron BU odpowiadające na najczęściej zadawane pytania przez czytelników „Zapytaj o...”. Istotnym elementem witryny Biblioteki są wiadomości wskazujące na bieżące wydarzenia, zmiany, promocje czy dostępy testowe.

Adres strony internetowej biblioteki jest krótki i łatwy do zapamiętania (<http://bu.uwm.edu.pl>). Zawiera on takie informacje jak skrót nazwy placówki, skrót nazwy instytucji macierzystej – uniwersytetu oraz wskazuje na charakter edukacyjny ośrodka. Podobnie

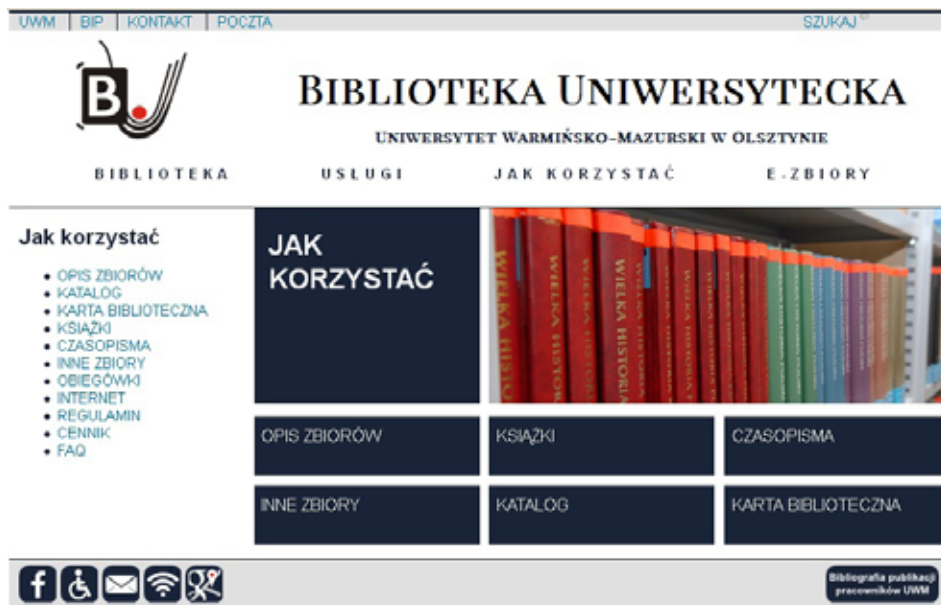
adresy poczty elektronicznej mają zapis domeny UWM (...@uwm.edu.pl), co ujednocila system komunikacji z klientami i go uwiarygadnia.

Strona domowa BU zawiera kompendium wiedzy o usługach, ofercie źródeł elektronicznych oraz informacje bieżące. Kierowane są one do użytkowników przede wszystkim do studentów, pracowników naukowych, ale również do pracowników bibliotecznych. Ideą nowej strony był minimalizm stosowany w wyszukiwarkach internetowych czyli tzw. jedno okno. W centralnym miejscu na głównej stronie BU umieszczone jest okno multiwyszukiwarki Primo, za pomocą której można dokonywać wyszukiwania we wszystkich źródłach BU lub tylko w wybranych zbiorach: katalogu czy zasobach elektronicznych ryc. 4. To narzędzie skraca czas poszukiwań. Do tej pory czytelnik był zmuszony dokonywać wyszukiwania w każdym serwisie czy katalogu oddzielnie. Obecnie do niego należy wybór w jakich i ilu zasobach elektronicznych poszukuje jednocześnie. Użytkownicy z nabytymi uprzednio umiejętnościami informacyjnymi raczej korzystają z baz danych tematycznych lub dziedzinowych.

Ryc. 4. Okno wyszukiwawcze

Wygląd okna wyszukiwawczego Primo również został dostosowany do systemu identyfikacji wizualnej BU. Multiwyszukiwarka Primo zastępuje funkcje katalogu online, w tym przypadku Aleph, oraz oferuje nowe funkcje takie jak: zaawansowana e-półka, przeglądanie zbiorów według ułożenia na półce, eksport metadanych do menadżerów bibliografii. Wraz z wyszukiwarką naukową zostało dodane narzędzie SFX odpowiedzialne za linkowanie do pełnych tekstów, abstraktów, cytowań bez konieczności powtórnego logowania. Zaletą SFX jest jego niewidoczność dla użytkownika, podobnie jak HAN. System Hidden Automatic Navigator (HAN) pozwala udostępnić subskrybowane elektroniczne bazy użytkownikom znajdującym się poza terenem UWM. Wcześniej tzw. zdalny dostęp do baz mieli jedynie pracownicy i doktoranci UWM, logując się do każdego serwisu oddzielnie. Zobowiązywało ich to do zapamiętywania różnych haseł nadawanych przez bibliotekarzy. Natomiast studenci musieli korzystać ze źródeł elektronicznych poprzez komputery sieci UWM. Od kwietnia 2014 r. biblioteka dysponuje narzędziem do zarządzania dostępem do zasobów elektronicznych zgodnym z licencjami oraz monitorowania sposobu ich wykorzystania przez użytkowników. Integracja systemów Primo i HAN pozwala uprawnionemu klientowi na dostęp do zbiorów elektronicznych 24 godziny na dobę z każdego miejsca wpisując

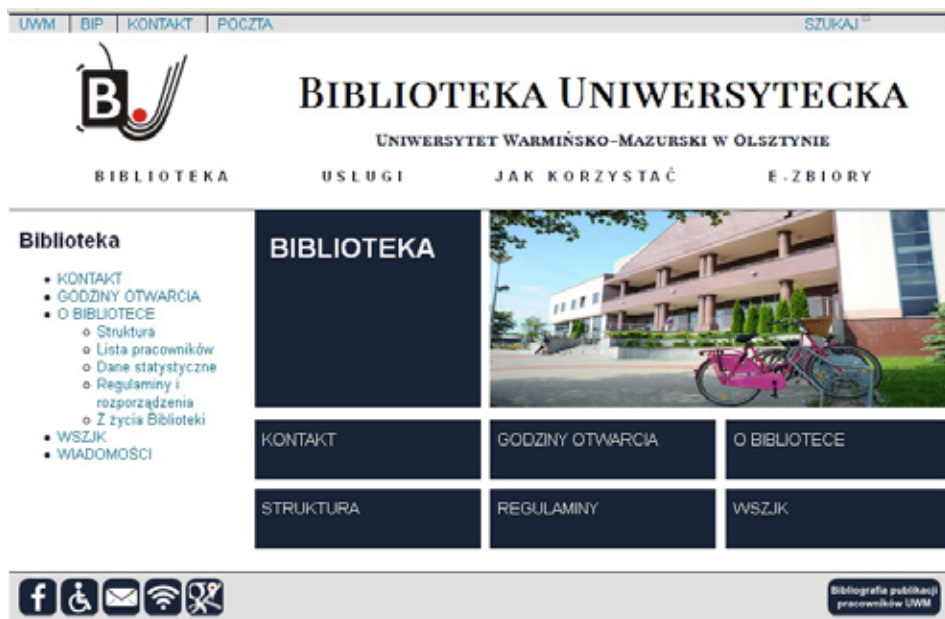

Ryc. 5. Podstrona Jak korzystać

jedynie raz hasło. Dzięki temu czytelnik postrzega BU jako dostawcę nowoczesnych usług. Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono ⁴, że BU dysponuje bardzo dobrymi zbiorami elektronicznymi, które szerzej i częściej mogą być wykorzystywane poprzez wdrożone narzędzia.

Na startowej stronie WWW BU, powyżej paska wyszukiwawczego Primo, znajduje się menu główne złożone z czterech modułów: biblioteka, usługi, jak korzystać, e-zbiory. Analiza danych dostarczanych przez Google Analytics, wskazuje, że największym zainteresowaniem cieszą się e-zbiory, następnie biblioteka, jak korzystać i usługi. Jest to zrozumiałe, gdyż pod koniec roku akademickiego studenci przygotowują prace dyplomowe, co wpływa na wzrost korzystania z zasobów elektronicznych. Bazy danych są m. in. uporządkowane wg dziedzin naukowych, a tytuły czasopism pełnotekstowych polskich stanowią osobną listę, co usprawnia dotarcie do poszukiwanej informacji. Nowe narzędzia i nowy interfejs spowodowały zwiększenie zainteresowania różnego rodzaju przewodnikami i informatorami w module JAK KORZYSTAĆ.

⁴ Katarzyna Maćkiewicz: Przestrzeń wirtualna Biblioteki Uniwersyteckiej w Olsztynie w ocenie studentów. W: IV Wrocławskie Spotkania Bibliotekarzy / red. Danuta Dudziak, Mirosław Ziółek. (Z Problemów Bibliotek Naukowych Wrocławia ;11). Wrocław 2013 s. 411-421

Ryc. 6. Podstrona modułu Biblioteka

Na podstronach informacje ułożone są w formie rozbudowanego bocznego menu oraz w postaci tzw. kafelek umieszczonych centralnie. Sposób ten pozwala na wskazanie najistotniejszych informacji tematycznych wyróżnionych na granatowych prostokątach ryc. 5. Niezależnie od podstrony zawsze wyświetla się menu główne, górne i dolne, których poszczególne ikony są aktywne, podobnie jak samo logo BU. Ułatwia to komunikację pomiędzy modułami i zakładkami.

Podobnie, jak strony wydziałów, witryna BU zawiera treści kierowane do pracowników biblioteki np. wejście do poczty elektronicznej, informacje o przedstawicielach komisji, związków, organizacji reprezentujących ich interesy, czy też dokumenty związane z rozwojem kompetencji i awansem. Informacje dla bibliotekarzy skupione są przede wszystkim w module biblioteka ryc. 6. Ten moduł zawiera również treści dla użytkowników nie zatrudnionych w BU m. in. informacje na temat godzin pracy poszczególnych oddziałów bibliotecznych, kontakt, regulaminy. Inną nową stroną WWW BU jest zamieszczenie informacji związanych z Wewnętrznym Systemem Zapewnienia Jakości Kształcenia. W 2010 r. Senat Uniwersytetu Warmińsko-Mazurski w Olsztynie przyjął uchwałę, która określiła politykę projakościową uczelni⁵. W jed-

⁵ Uchwała Nr 355 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 26 II 2010 roku w sprawie wprowadzenia Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. [Dostęp: 20 X 2014] Dostępny w World Wide Web: <http://bip.uwm.edu.pl/node/1600>

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA

UNIWERSYTET WARMIŃSKO-MAZURSKI W OLSZTYNIE

BIBLIOTEKA

USŁUGI

JAK KORZYSTAĆ

E-ZBIORY

Usługi

- DLA NAUKI
- SZKOLENIA
- PRZYSPOBIENIE BIBLIOTECZNE
- WYPOŻYCZALNIA MIĘDZYPBIBLIOTECZNA

Dla nauki

Informacje ogólne	Podstawy prawne oceny dorobku naukowego	Listy czasopism punktowanych
Punkty za publikacje	Journal Citation Reports	Index Copernicus
Lista filadelfijska	Web of Science	Scopus
SCImago Journal & Country Rank	EndNote Web	ResearcherID
OPI	Bibliografia załącznikowa	Słownik terminów

Bibliografia publikacji pracowników UWM

Ryc. 7. Zakładka Dla nauki

nostkach podstawowych UWM, w tym również w Bibliotece Uniwersyteckiej, zostały powołane zespoły wdrażające procedury pro jakościowe np. analizę mocnych i słabych stron jednostki, cykliczne ankietowanie klientów, określenie zasad i kryteriów oceny pracy dyplomowanych bibliotekarzy będących nauczycielami akademickimi, dostosowanie gromadzenia zasobów zgodnie z potrzebami czytelników. Wyniki badań, analiz, procedury oraz harmonogramy muszą być upublicznione i ma to miejsce na wydzielonej podstronie Wewnętrznego Systemem Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK). Te działania podnoszą jakość usług mających wpływ na jakość kształcenia.

W module usługi zamieszczono informacje dotyczące szkoleń, przysposobienia bibliotecznego, wypożyczeń międzybibliotecznych. Materiały edukacyjne oraz test dla studentów zaliczających przedmiot – „Przysposobienie biblioteczne” posadowione zostały na platformie Moodle. Moduł usługi zawiera zakładkę dla nauki, która jest dedykowana pracownikom naukowym i doktorantom. Zakładka ta skupia narzędzia i bazy do analiz bibliometrycznych ryc. 7. W najbliższych planach BU jest uruchomienie

nie portali dziedzinowych oraz elektronicznej wersji bibliografii pracowników UWM. Rozbudowa usług wpłynie na komunikację Biblioteki z użytkownikiem.

Jednoczesne wdrożenie nowej strony WWW Biblioteki Uniwersyteckiej, multiwyszukiwarki Primo i systemu HAN było wyzwaniem zarówno dla informatyków, administratorów narzędzi, jak i bibliotekarzy odpowiedzialnych za wygląd i treści witryny, a także dostęp i funkcjonowanie źródeł elektronicznych. Obecnie rozwijane są podstrony i dodawane na nich różne informacje. Jednocześnie trwają prace nad angielskojęzyczną wersją strony BU. W każdym działaniu biblioteki priorytetem jest pomoc użytkownikowi i usprawnienie z nim komunikacji.